

ABO-systeem

Bloedgroepenstelsel, waarbij het menselijk bloed is ingedeeld in vier typen bloed: A, B, AB en O.

ABO-animatie van bioplek.

ader

1. Bij dieren: bloedvat, die het bloed terugvoert naar het hart.

antigeen

Lichaamsvreemde stof of cel, die aanzet tot de vorming van antistoffen.

antistof

Plasma-eiwit, (immunoglobuline) die antigenen bindt. Antistoffen worden geproduceerd door B-lymfocyten.

arterie

Bloedvat waardoor het bloed van het hart wegstroomt. De bloeddruk in de slagader (arterie) is hoog, de wanden zijn dik, stevig en elastisch.

B-lymfocyt

Type lymfocyt, die o.a. in het beenmerg geproduceerd wordt. Een B-lymfocyt produceert antistoffen.

bilirubine

Afbraakproduct van hemoglobine, bestanddeel van gal.

bloedcapillair

Zeer dun bloedvat (haarvat) met een wand, die bestaat uit door een dunne endotheellaag. Door deze dunne wand (endotheellaag) vindt uitwisseling van stoffen tussen bloed en weefselvloeistof plaats.

bloedcel, rood

Cel in het bloed, die hemoglobine bevat, voor transport van zuurstof en koolstofdioxide (Erythrocyt).

bloedcel, wit

Cel in het bloed die betrokken is bij afweerreacties (Leucocyt). Er bestaan veel typen van witte bloedcellen o.a. granulocyten, fagocyten en lymfocyten.

bloeddruk

Hydrostatische druk die het bloed uitoefent op de wand van een bloedvat.

bloedgroep

Type waarin het bloed kan worden ingedeeld op grond van de aanwezigheid of afwezigheid van bepaalde eiwitten (antigenen) op het oppervlak van de rode bloedcellen.

bloedplaatje

Celfragment in het bloed, betrokken bij de bloedstolling.

bloedplasma

Vloeibare deel van het bloed, dus het bloed zonder de bloedcellen.

bloedserum

Bloed zonder bloedcellen en fibrinogeen. Bloedserum ontstaat uit bloedplasma wanneer het bloed stolt en fibrinogeen wordt omgezet in fibrine.

boezem

Afdeling van het hart, die het bloed in een hartkamer stuwt.

capillair

Zeer dun bloedvat (haarvat) met een wand, die bestaat uit door een dunne endotheellaag. Door deze dunne wand vindt uitwisseling van stoffen tussen bloed en weefselvloeistof plaats.

diastole

Ontspanning van de hartspier. Er is een diastole van de boezems en een diastole van de kamers.

ductus arteriosus

Ductus Botalli, verbinding tussen de longslagader en aorta in de embryonale bloedvatensysteem. Deze verbinding verdwijnt na de geboorte.

ECG

ElectrCardioGram, de grafische weergave van de potentiaalverschillen in het hart. Een ECG geeft een beeld van de impulsvorming en geleiding in de wand van het hart.

elektrocardiogram

ECG, de grafische weergave van de potentiaalverschillen in het hart. Een ECG geeft een beeld van de impulsvorming en geleiding in de wand van het hart.

fibrine

Onoplosbaar eiwit dat vezels vormt bij de stolling van het bloed. Fibrine ontstaat uit fibrinogeen.

fibrinogeen

Oplosbaar eiwit in het bloedplasma, dat o.a. door trombine in fibrine wordt omgezet.

grote bloedsomloop

Omloop van het bloed over alle organen behalve de longen. De grote bloedsomloop start in de linkerkamer en eindigt in de rechterboezem.

haarvat

Allerkleinste bloedvatje in de organen. De wand van de haarvaten is uitermate dun zodat uitwisseling van stoffen tussen bloed en weefsel kan optreden.

hart

Het hart is een holle spier die zich regelmatig samentrekt. Het hart bestaat uit twee boezems en twee kamers.

hemofilie

Hemofilie of bloederziekte is een erfelijke ziekte, waarbij het bloed door ontbreken van stollingsfactoren niet (goed) stolt.

hemoglobine

Kleurstof in rode bloedcellen, die zuurstof en koolstofdioxide bindt en daardoor voor het transport van deze stoffen zorgt.

hypertensie

Bloeddrukverhoging.

kamer

Afdeling van het hart, die het bloed in een slagader stuwt.

kleine bloedsomloop

Gedeelte van de bloedsomloop dat over de longen loopt en ervoor zorgt dat zuurstofarm bloed weer zuurstofrijk bloed wordt. De kleine bloedsomloop is aanwezig bij dieren met een dubbele bloedsomloop.

leukocyt

Witte bloedcel, er zijn vele typen van witte bloedcellen.

lymfe

Vloeistof die zich in de lymfevaten bevindt. Lymfe ontstaat doordat weefselvocht in de lymfevaten stroomt.

lymfeknoop

Lymfeknoop (lymfeklier) is een orgaantje in het lymfestelsel. In lymfeknopen worden antistoffen geproduceerd, ziekteverwekkers gefagocyteerd en celresten opgeruimd. Ook worden er lymfocyten gevormd. Elke lymfeknoop heeft een afvoerend lymfevat.

lymfevatenstelsel

Stelsel van kanalen waardoorheen de lymfe vanuit de weefsels naar het bloedvatstelsel loopt. In de lymfevaten bevinden zich kleppen voor eenrichtingverkeer. Vele lymfevaten sluiten aan op een lymfeknoop. Na de lymfeknoop wordt de lymfe door een groter lymfevat afgevoerd.

lymfocyt

Bepaald type witte bloedcellen. Lymfocyten hebben een grote kern. Er zijn diverse soorten lymfocyten.

navelstreng

Streng die het embryo van zoogdieren verbindt met de placenta. De navelstreng bevat twee slagaders en een ader.

oxyhemoglobine

Hemoglobine waarbij zuurstof aan het ijzer in de heemgroep(en) is gebonden.

plasma-eiwit

Eiwit in het bloedplasma.

poortaderstelsel

Stelsel van bloedvaten, waarin het bloed wordt vervoerd naar de lever vanuit maagwand, darmwand en alveesklier. De poortader bevat zuurstofarm bloed.

protrombine

Inactief pro-enzym in het bloedplasma dat bij de bloedstolling wordt omgezet in trombine (een actief enzym).

resusantagonisme

het verschijnsel dat een resusnegatieve moeder in verwachting is van een resuspositief kind.

resusfactor

Kenmerkend antigeen van rode bloedcellen. Bloed met dit antigeen wordt resuspositief genoemd, bloed zonder dit antigeen wordt resusnegatief genoemd.

serum

Bloedplasma zonder fibrinogeen - serum ontstaan door stolling, waarbij het oplosbare fibrinogeen omgezet wordt in het onoplosbare fibrine.

slagader

Bloedvat waardoor het bloed van het hart wegstroomt. De bloeddruk in de slagaders is hoog, de wanden zijn dik, stevig en elastisch.

slagaderklep

Halvemaanvormige kleppen aan het begin van de aorta en longslagader.

slagvolume

De hoeveelheid bloed die bij iedere kamersystole in een slagader wordt geperst.

stollingsfactor

Stoffen die betrokken zijn bij de bloedstolling, bijv. calciumionen en vitamine K.

systole

Samentrekken van hartspierweefsel. Er is een systole van de boezems en een systole van de kamers.

T-lymfocyt

Witte bloedcel die in de thymus uit voorlopercellen ontwikkelt. Een T-lymfocyt is betrokken bij afweerreacties. Er bestaan cytotoxische T-cellen, T-geheugencellen, T-helpercellen en T-suppressorcellen.

trombine

Enzym, gevormd uit het inactieve protrombine, dat de omzetting van fibrinogeen in fibrine bewerkstelligt waardoor bloedstolling optreedt.

trombokinase

Enzym, gevormd uit stollingsfactoren in het bloedplasma na een keten van reacties. Trombokinase stimuleert de omzetting van protrombine in trombine.

trombose

Inwendig optredende bloedstolling, waardoor een bloedvat verstopt kan raken.

vene

Ader

ventrikel

Hartkamer

venule

Klein adertje in de organen.

witte bloedcel

Kleurloze bloedcel met kern en zonder vaste vorm. Er zijn vele typen witte bloedcellen, die alle betrokken zijn bij de afweer tegen ziektes.